

Den Danske Ordbog – en sproglig public service-ydelse

Notat i forbindelse med Det Danske Sprog- og Litteraturselskabs foretræde for Kulturudvalget med deltagelse fra Uddannelses- og Forskningsudvalgene den 3. april kl. 10

Den Danske Ordbog stiller viden om det danske ordforråd frit til rådighed på hjemmesiden ordnet.dk/ddo, der udgives af Det Danske Sprog- og Litteraturselskab. Ordbogen leverer sproglig public service til alle brugere af det danske sprog og er meget benyttet i undervisning på alle niveauer. Hjemmesiden har i de seneste 10 år oplevet en massiv vækst i antallet af brugere. I dag er der op mod 130.000 daglige brugere, og ordbogen er blandt de 100 mest benyttede danske hjemmesider.

Den Danske Ordbog udkom i trykt form i begyndelsen af 00'erne og har siden 2009 været tilgængelig på nettet. Online-udgivelsen har givet helt nye muligheder for løbende opdatering. Verden og dermed sproget er i konstant bevægelse. Nye ord, og nye ord-sammensætninger, kommer til – og gamle ord får nye betydninger eller nye betydningsnuancer. Med den løbende opdatering kan vi sørge for at ordbogen til stadighed er aktuel.

Hidtil har *Den Danske Ordbog* været finansieret af Kulturministeriet og Carlsbergfondet i fællesskab. Kulturministeriet har imidlertid tilkendegivet at man ikke agter at fortsætte denne støtte efter 2019 (Carlsbergbevillingen løber frem til 2021).

Det er anledningen til at vi nu henvender os til Kulturudvalget, Uddannelses- og Forskningsudvalget og Undervisningsudvalget. Vi vil gerne bede de tre udvalg overveje om det vil være muligt at lade finansieringen være *delt* mellem de tre ministerier. Arbejdet med ordbogens fortsatte udvikling og opdatering beskæftiger p.t. 6 ordbogsredaktører og datalingvister, og det samlede årlige støttebehov ligger dermed på 3,5-4 mio. kr., hvortil kommer IT-drift, dvs. i alt ca. 4,5 mio. kr.

De sidste 3 år er ordbogen vokset med hele 10.000 nye ord. De nye ord er udgivet portionsvis 2-3 gange årligt. Vores opdateringer har hver gang udløst livlig omtale i medierne og givet stort offentligt fokus på det danske sprog. Det er vores ønske fortsat at kunne udgive nye ord i samme tempo, helst under en stabil finansieringsform der også tager højde for vores behov for en holdbar it-løsning. Den nuværende er nemlig stærkt udfordret af vores store succes og høje daglige brugertal.

Nye public service-muligheder: Med den nyeste teknologiske udvikling kan vi, inden for den nævnte økonomiske ramme, bidrage til en forbedret kommunikation fra det offentlige til den enkelte borger og gøre ordbogen til et vigtigt redskab i den demokratiske debat. Vi kan udvikle en plug-in der kan koble ordbogen til offentlige hjemmesider så brugere af fx *borger.dk*, *skat.dk* eller *sundhed.dk* vil kunne slå et svært ord direkte op i ordbogen med et enkelt klik. Samme funktion

er vi allerede i gang med at etablere på den digitale Danmarksbeskrivelse, *Trap Danmark*, og vi påregner ligeledes at implementere den i *Den Store Danske Encyklopædi*.

Den Danske Ordbog er ikke kun et online opslagsværk, men udgør også et afgørende datagrundlag for dansk sprogteknologisk forskning og udvikling af dansksproget sprogteknologi. Vi leverer ofte sprogteknologiske data til mindre danske virksomheder, og vi indgår i flere forskningsprojekter med fokus på netop det danske sprog inden for et område der ellers er stærkt domineret af engelsk. Også denne dimension af vores arbejde forudsætter en løbende opdatering af ordforrådet og en stabil finansiering af det helt grundlæggende ordbogsarbejde.

Det er en afgørende fordel ved den løbende redigering at ordbogen til enhver tid kan oplyse om aktuel sprogbrug. Ovenikøbet kan den arbejdsindsats der lægges i at holde ordbogen opdateret, på lang sigt vise sig at være en økonomisk fordel. Uden opdatering bliver opslagsværker på et tidspunkt forældede så næste generation må producere nye udgaver forfra.

2. april 2019

Karen Skovgaard-Petersen
Det Danske Sprog- og Litteraturselskab